

Megalakult Szegeden a Legújabbkori Történelmi Bizottság

Kedden a Csongrád megyei múzeumok, könyvtárak, levéltárak, felsőoktatási intézmények képviselői, s más művelődési szakemberek tanácskozást tartottak a Csongrád megyei tanács Rákóczi téri székházában. A megbeszélésen, amelynek a célja a megyei Legújabbkori Történelmi Bizottság megalakítása volt, részt vett Veró Gábor, a Művelődésügyi Minisztérium és Győrffy Sándor, a Legújabbkori Történelmi Múzeum képviselője is. A tanácskozáson Döme Mihály, a Csongrád megyei tanács vb művelődésügyi osztályának vezetője hangsúlyozta, hogy a munkás- és agrárszocialista mozgalom helyi történetére vonatkozó tétele, az ország felszabadulásának 20. évfordulójára való felkészülés egyaránt szükségessé teszi a bizottság létrehozását.

A bizottság tevékenységére vonatkozó előzetes elképzeléseket dr. Csongor Győző muzeológus ismertette, majd élénk vita alakult ki, számos hasznos, megvalósítható javaslat hangzott el. Ezek szerint a legsürgetőbb feladat, hogy az ország felszabadulásának 20. évfordulójára egy nagyszabású megyei kiállítás megrendezését készítsék elő. Ez a Szegeden megnyíló kiállítás különböző dokumentumok alapján kiállítás megrendezését készíték elő. Ez a Szegeden megnyíló kiállítás különböző dokumentumok alapján kiállítás megrendezését készíték elő. Ez a Szegeden megnyíló kiállítás különböző dokumentumok alapján kiállítás megrendezését készíték elő.

után a népi demokratikus Magyarország helyi szerveinek létrehozásában. Négy-öt év múlva nagyobb, tudományos igényű elkészített monográfiában kívánják megjelentetni a megye munkás- és agrárszocialista mozgalmának történetét, városaink, községeink felszabadulás utáni fejlődését. Az erre vonatkozó részkereslet eredményeit addig folyamatosan kisebb kiadványokban teszik majd közzé. A Legújabbkori Történelmi Bizottság elnökekül Döme Mihályt, a megyei tanács vb művelődési osztályának vezetőjét, elnökhelyettesül Oltvai Ferencet, a szegedi állami levéltár vezetőjét, titkárául dr. Csongor Győző muzeológust választották meg. Az adminisztratív ügyek intézésével Papp Jánost, a művelődési osztály munkatársát bízta meg.

Ahol a gőz születik

Milyen egyszerű is ez! Kellemes, tisztahőmérsékletű a szoba. Az ember csak odaáll a fűtőtűz mellé, s melegszik. Mert a fűtőtűz ontja a meleget. A fűtőtűznek ez a dolga. „Ereibe”, csővezetékébe, kényelmesen nyújtózkodik a gőz és melegíti. Azután ha lehűl, kicsapódik és víz lesz belőle ismét.

A főgőzvezetékben a gőzmennyiség másik része pedig a turbinákba kerül.

A turbinában

Az volna az ideális, ha az erőműben készült gőz teljes mennyiségben átfutna a turbinákban. Mert ezekben az áramfejlesztőkben a gőz hőtartalmának egy részét energia fejlesztésre használják. A jelenleg működő turbina kapacitása azonban óránként 8 tonna. A telepen levő mindhárom turbina működtetésére csupán akkor van szükség, ha az országos villamosenergia-hálózatból valamilyen hiba miatt nem kap Szeged elegendő áramot.

A turbinákon átengedett és részben felhasznált gőz nyomása éppen megfelelő fűtésre: nyomása 5 atmoszféria. A téli szezomban tehát körülbelül 80–100 tonna szén-

mennyiség felhasználásával 300 tonna a napi gőztermelés. Nyáron ez természetesen jóval kevesebb.

Tizenegy vállalat részére

Ezzel a gőzmennyiséggel 11 vállalatot — többek között a megyei tanács épületét, a Kábelgyárat, Konzerv és a Ruhagyárat — látják el igényeik szerint.

Tehát most épülő, és egyre fejlődő vállalatokat is. A színt fel sem tett kérdésre elégséges a válasz:

— Egyszerre általában csak két kazánunk működik. De ha szükség volna rá — tüzelhetnénk mind az ötben. Mi tehát, ha a vállalatok igénylik tudunk meg a jelenlegi és több gőzt szolgáltatni. A fejlődés így nálunk is biztosított.

M. E.

A JELEN ROMANTIKÁJA

Szürkéék és egyhangúak a mi köznapjaink? Már, hogy lennének azok! — hangzik korusban a felelet, hiszen az élet zajlásánál nincs izgalmasabb, »istenibb« színjáték. Tele van olyan drámai feszültségekkel, konfliktusokkal, hogy a legnevesebb író-óriások sem voltak képesek átfogóan, teljességében ábrázolni. A történelem lapjai pedig arról tanúskodnak, hogy a múlthoz képest a jelen nemcsak egyszerűbbé vált volna, hanem ellenkezőleg: sokkal bonyolultabb, izgalmasabb lett. Ma már a népek is beleszólnak önön szerep alakításába, s ez a tény magában is szövevényesebbé, pergőbbé teszi a mindennapok cselekményét. Éppen ezért furcsa, hogy akadnak nálunk többen — még kommunisták is — akik elégedetlenek az élet »csendes, romantika nélküli« menetével, aminek okát az általános elkényelmesedésben látják.

Legelőször szükséges azt leszögeznünk, hogy a forradalom folyamataiban szükségszerűen követik egymást a feszültséggel teltteltebb és nyugalmasabb időszakok. A hatalom megragadásának, vagy az osztályharc élesedése idején nyilvánvalóan élénkebb a mozgás, nagyobb a tömeg aktivitása és lelkesedése, mint a szocialista építőmunka békésebb periódusában. A felszabadulást követő években a reakció visszacsorítása, vagy 1956 őszén az ellenforradalom leverése kétségtelenül nagyobb »zajjal« járt, jobban megkötölte a pártvezeték körül a tömörülést, mozgóláncot, az utasításokat, esetleg vezényszavakat, mint például az 1963-as esztendő, amikor valamennyi szellemi és fizikai erőt a termelési tervek teljesítésére kellett összpontosítani. Most kevesebb a meglepő és különösebb esemény, mint akkor, s talán az érzelmek sem annyira felfokozottak. A munkapaók és a szövőgépek mellett kevesebb szó hang-

zik el a »nagypolitikáról«, mint az utcai tüntetések alkalmával. Aggasztó ez a szituáció? Ellenkezőleg: természetes.

Lenin azt mondta, hogy nem ismer külön rendet a forradalom rendjénél. Ezt a kommuniztá ma is vallják. A forradalom azonban nem azt jelenti, hogy a nép állandóan fegyveres készültségben áll olyankor is, amikor erre nincs szükség. Ma is forradalom van, csak éppen nem géppuskával, hanem számszámokkal folytatjuk. A ma 40–50–60 éves emberek már végigélték a nép hatalmáért vívott küzdelem valamennyi fázisát, tehát van tapasztalatuk a romantikában és a »szürke« építőmunkában is. Aki ma nyugatalkodik a jelen nyugalma miatt, az öket kérdezze meg legelőször, hogy melyik a normálisabb. Ennek a forradalmi derékhadnak a zöme soha nem kimélve szívét, fizikai erejét. Ha ki kellett állni a gátra, ha úgy kívánul a szükség, fáradhatatlanul vitakoztak, agitáltak, sőt verekedtek is, mégis jobban tetszik nekik a jelen, mint a múlt. Vajon miért? Azért, mert éppen a ma biztonságáért, békéjéért, dolgozó hétköznapjaiért küzdöttek. A harcot nem célnak, csupán eszközként tekintették a mostani közboldogulás megteremtéséhez. S ha külön-külön kikérnénk véleményüket, bizonyára ezerfélekeppen, de lényegében azonos tartalommal mondanák el ugyanazt: azért dolgoztak, hogy soha ne jöjjen vissza a régi »romantika«, ne legyenek több meglepetések és politikai páfordulások.

Megvan azonban a jelennek is a romantikája, s ezt a nyugodt körülmények között végzett munka biztosítja. Kit nem lelkesít például a tudomány gyorsirami fejlődése, vagy a szocialista jólét tervszerű fokozódása? Most nem kell hallgatniok a művészeknek, virágozhatnak a művészetek, bárki kibontakoztatja alkotó képességét. Megvalósult »gyönyörű képességünk, a rend«, amelyben merész terveket készíthet a felszabadult társadalom, megtalálhatja számítását az egyn. A jövőbe tekinteni, vagy ha úgy tetszik, elábrázolni csak békés, nyugodt körülmények között lehet, amikor nem bom-buk víjjogása, hanem dinamó és kalapácsok monoton zaja hallatszik. Sokan meggyőződéselle állítják: nincs annál romantikusabb, mint amikor az építők szemellettára újul, változik meg az ország, a város képe, és maga az ember is átalakul, meg nem esedik közben. Libby, a híres amerikai vegyész és rádiófizikus szerint »... a tudósok nem tudják, mi az önalom, ók az igazi kalandkeresők, akik fáradhatatlanul új világot lárnak fel.« Bizonyosan úgy van, ahogy mondja. Ha kisebb mértékben is, de ugyanezt érezheti a közműves, a tervező, a lakatos, hiszen nekik sincs két egyforma napjuk, különösen

ha becsületesen törekszenek mindig többet, újabbat produkálni.

Nekünk annyiban van szükségünk az »erdékesebb« múlt felidézésére, amennyiben buzdít, lelkesít a jelen problémáinak megoldására. Ezt vallották a legnagyobb romantikusok is, mint Rousseau vagy Victor Hugo. Csak a reakciós romantika menekült mindig a valóság elől vissza a múltba elmerengeni és borzongani — a haladó romantikusok Költősejvel vallották: ahhoz, hogy »a haza fényre derüljön«, alkotni és gyarapítani kell. A mi népünknek megvan ehhez minden lehetősége, hiszen nem állnak többé újába haladásellenes erők. Akik valamiféle veszélyt látnak abban, hogy az emberek — köztük a kommunisták is — munka után most megérdemelten többet pihennek és szórakoznak, mint 10–15 évvel ezelőtt, azok tulajdonképpen állandósítási szretnek a felajzott, örökké értekező, lőtófutó rendkívüli állapotot, ami pedig köztudomásúan gyakran az élet alapját jelentő termelőmunka rovására ment.

Most erőfeszítéseket teszünk minden felesleges gyűlésezés megszüntetéséért, a látványos és lázas semmittevések felszámolásáért. Az osztályharcot azonban nem adtuk fel, hanem más eszközökkel, fegyelmezett termetéssel, a párt- és kormányhatározatok végrehajtásával vívjuk, mert csak ez eredményezheti rendszerünk erősödését, a szocializmus, majd a kommunizmus megteremtését. Az osztályharcnak ez a formája kevesebb látványossággal megy végbe, azonban semmivel sem könnyebb, mint a hatalom biztosításának időszakában. Most kevesebb szónoklatot, de annál kitartóbb munkát, több személyes példamutatást vár a párt a kommunisztáitól. Közben természetesen nem mondhatunk le az okos, meggyőző érvelésről, a marxizmus-leninizmus igazságainak hirdetéséről sem, hiszen az emberek fejében is újjal kell felcsereálnunk a régi tudatot.

Abszolút nyugalomról tehát szó sincs, nem is szabad, hogy legyen. Már átléptünk egy újabb esztendő küszöbén, s talán fokozottabb feladatok, nehézségek tornyosulnak előttünk. Elemi kötelességünk ezért állandóan éber tartani a többre és tökéletessebbre törekvő szellemet, s ha ennek eredményét látjuk, akkor elmondhatjuk: komoly férfimunkát végeztünk. Munkánknak az új lakóházak építésében, a jóléti intézmények gyarapodásában, vagy éppen a növekvő lakareketbetétekben mutatkozó gyümölce bizonyosn kiválóra bennünk azt az érzelmi, romantikus telítettséget, mint annak idején például egy utcai felvonulás sikere.

F. NAGY ISTVÁN

Szénhegyek között

Hatalmas szénhegyek emelkednek. A telep jelenlegi szénkészlete körülbelül 1800 tonna. Mondva sok, de talán éppen elegendőnek tűnik csupán, akkor ha tudjuk, hogy a téli időszakban naponta 300 tonna gőzt állítanak elő itt a Szegedi Erőműben.

Műszakonként négy ember tolja csillékbe rakva a kazánok éhes gyomrába a szenet. Négy ember — sok, nehéz, fázasztó munkával. Kinn dolgoznak a süvitő-szélben, a nagy pelyhekben hulló hófergetegben, a szabadban. Tőljük a psilléket a sineken, a keményre fagyott földön megcsúsznak. Műszakonként körülbelül 80–100 tonna szenet mozgatnak meg.

Emberi beavatkozás nélkül

A kazánházban már barátságosabb az idő. A hatalmas csarnokban öt kazán van. Ebből három még kézitűzélesi, a másik kettő már automatikusabb, és kapacitásuk is jóval nagyobb. Egyszerre általában kettő, vagy legfeljebb három kazán dolgozik.

Az I-es számú nagykazánban akkora a tűz, hogy még a pokol fűtői is megirigyelhetnének. Naponta 80 tonna szenet nyel el hatalmas gyomrában. A nagykazán vándorrostélyos. Ez annyit jelent, hogy a szén emberi beavatkozás nélkül lánctalpakon halad a rostélyokon a tüztérben. Így fokozatosan mindig jobban ég — gázosítás, égés, izzás — végül pedig teljesen eléve kerül a salakgyűjtőbe.

Hűs atmoszféra nyomás

A szén elégeséből keletkező forró füstgáz felszáll és érinti a kazán vízcsoveit, a tűlhevítőt és visszafordulva »fáradt« állapotában meg a víz- és a légelömelegítőt is. A vízcsovekbe már az előmelegített víz kerül. Ez aztán a forró füstgáztól forrási hőmérsékletre melegszik, s az így keletkezett gőzbuborékokból a kazánodobban már gőz csapódik ki.

Innen azután a tűlhevítő berendezésen keresztül bekerül a főgőzvezetékbe. A főgőzvezetékben a gőz egy része, az úgynevezett élesgőz egy redukáló szelepen keresztül közvetlen az ipari vezetékekbe megy. A redukáló szelepen áthaladva érik el, hogy a 20 atmoszféria nyomású gőzt megfelelő, 5 atmoszféria nyomásra csökkentik.

Készülődés vasárnapra Újoncok eskütele a Széchenyi téren

Katonák masíroznak a város utcáin. A Hunyadi János sugárút aszfaltján gyakorlatoznak, ropják a díszmenetet, tanulják a díszelést.

A vasárnapi eskütételre készülnek. Nem fázznak, kimelegednek a kemény mozgásban, a hideg is pirosra festi arcukat, amelyből lelkesedés, vidámság árad. Kérdéshetné valaki, vajon mitől lelkesednek ebben a zord időben, kint a szabadban gyakorlatozás közben. A választ ember adja meg, ahol egyébként találkozunk. Ha a mi időnkben ilyen lett volna a katonaelet...

— Az én fiam is köztük van, »esküvésük« lesz. Hej milyen más ezeknek! Bennünket is felekedtek annak idején: utána meg jól megzavartak békaurásban. »Repülő!« — és mi hasaltunk a földre, a sárba. Mondta a fiam vasárnap a látogatásakor, — mert tudja, be lehet ám menni mindig hozzájuk, — hogy jön a tábornok elvtárs, meg a televízió is közvetíti az ünnepséget. Az eskü után díszbéd lesz a laktanyában, ahol egyébként találkozunk. Ha a mi időnkben ilyen lett volna a katonaelet...

Most ilyen. Széret fűti őket a becsüvés, hogy megmutassák vasárnap délután előtt ország-világ előtt a Széchenyi téren: talpraesett, fess, ügyes, harcos katonák a szegediek. Mert csupa idevalósi, környékbeli újoncokról szó, akik az őszön vonultak be és most kerül sor ünnepélyes eskütételükre. Ez nagy esemény az egységeknel verseny folyik: a legjobb díszelők értékes jutalmakat kapnak. Az sem közömbös persze, hogy ki jut először szabadsá-gos levélhez. Ez is a verseny egyik díja.

T. M.

Magyar telefonközpontok a világ minden tájára

Híradástechnikai iparunk beruházás jellegetű gyártmányainak exportörje, a BUDAVOX Kükerkedelmi Vállalat tavaly 88 százalékkal nagyobb forgalmat bonyolított le, mint az előző évben. Az idén további nagy feladatok hárulnak a BUDAVOX-ra, hiszen exportja a tavalyihoz képest újabb 25 százalékkal növekszik. Telefontelefonokból mintegy százazret készíti a Telefongyár szovjet, kubai, indonéz és etiópiái megrendelésre. Romániának 12 000 vonalas, Kubának ugyancsak több ezer vonalas telefon főközpontot szállítanak ebben az évben. Telefonközpontokat a világ minden tájára — egyebek között Egyiptomba, Uruguayba, Libanonba, Indiába, Kubába, Jordániába, Ghanába, Brazíliába, Ceylonba, Ecuadorba, Irakba, Szudánba — exportálnak. A Telefongyár és Beloiannisz Híradástechnikai Gyár a tavalyihoz képest csaknem 50 százalékkal növeli az átviteltechnikai berendezések termelését. A Telefongyár a meglevő BK 24 típusú berendezésén kívül megkezdi a BO 3 és a BO 12 típusú tranzistoros átviteltechnikai berendezések próbagyártását is. Az Orion Gyár az idén már teljes egészében átveszi a modern, RM 28 típusú mikrohullámú berendezések gyártását, s szovjet exportra 60-at készít belőlük.